

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ex Illvstrissimo Cardinali Bellarmino Epitome
Controuersiarum Omnium huius Aeui
Lvthero-Calvinisticarvm Sub diuersis Titulis bis
Quadripertitis digestarum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiae, 1624

LVII [i. e. LVIII]. An Vinum Calicis sit miscendum aquâ?

urn:nbn:de:hbz:466:1-11726

nem mercatus est; Mulieres, *Luc. 23.* paratū aromata. Iudæi criminalem causam egerunt: quæ in festo vetita: *Ioan. 13. Ante diem Pasche.* *Ioan. 18. Non introierunt pratorium, ut manducarent Pascha.* *Ioan. 19. Erat autem parasceue Pascha.* Ergo die profano Cœna peracta est in fermentato.

2. Patescit ad eam *Deut. 16.* Agnum immolandum ad Vesperam luna XV. ergo Dominus XIV. cœnauit in fermento.

3. CALVINVS. P. mitiua Ecclesiæ vsque ad Alexand. in v. s. est fermentato in Cœna.

4. *Græci.* Dominus accepit Panem: at azymus non est, an s. Et azyma, Iudæorum est; proinde in hac Cœna est Iudaizare.

5. Pentecoste celebratur die quinquagesimo ab secunda azymorum: at eo anno venit Pentecoste in Dominica; ergo & secunda azymorum: ergo prima fuit feria VI. proinde Dominus cœnauit in fermento feria V.

AVTOR. Panis Azymus est Eucharisticus; ut in quo Dominus cœnauit Luna XIV. ad vespem, feria V. cum qua incepit Luna XV. feria sc. VI. solennis Paschæ. 1. Sic testis s. Scriptura in meo *Antichristop. 3. q. 23.* 2. Omnes ferè s. Patres dicunt Christum celebrasse Pascha die XIV. vesperi, captumque noctu: testibus Euangelistis, *Ioan. 13. Ante diem festum, sc. Luna XIV sciens Iesus. &c.* pridie Passionis. *Ioan. 18. Nobis non licet interficere, sc. ob festum diei XV. feria VI.* Ita Patres Chryl. Cyr. Aug. &c. 3. s. Patres dicunt occisum Christum ipso die solenni Paschæ, Luna XV. at hæc cœpit pridie vesperi, sicque *Gen. 1. Factum est vespere & mane dies primus.* 4. Asiani egerunt Pascha cum Iudæis: (teste *Cōcilio Niceno.*) Luna XIV. ad vespem: uti & Iudaizantes Quattodecimani. 5. Orthodoxi ideo, si Luna XIV. veniebat in Dominica, differebant Pascha in se-

quentem Dominicam; uti & hodie; ne Iudaizemus.

DEO AD I. Fuit ea quorundam sententia: at altera vicit, ut in festo crucifigeretur. Opera autem pietatis non prohibita erant in festo; sed seruilis, & in Sabbato maior quies erat præcepta, quàm in festo. Luna XIV. autem erat *Ante diem festum* artificialem, sc. feria VI. Et hac XV. immolatos boues & oves manducabant Sacerdotes; qui Pascha sunt, *Deut. 6.* Agebantque eodem parasceuen in paschâ, sed non ante pascham: nam ad Sabbathum ea agebatur: *Ioan. 19. Propter parasceuen, ne remaneret in cruce Sabbatho.*

AD II. Quidam Patres, ad vespem, sc. mundi, intelligunt. Quidam Luna XV. vespem; quâ & agnus typicus, & Christus est immolatus; qui pridie, initio Luna XV. finitâ XIV. cœnarat.

AD III. Dicit: at nullo docebit auctore; nam fingit. Leo IX. acerrimus Luna XV. defensor vsum Ecclesiæ inde à s. Petro repetit; non ab Alexand. I. cœpit, qui sedit anno 121.

AD IV. Rebus iisdem uti cum Iudæis, non est Iudaizare; sed eodem uti ritu & fine.

AD V. Pentecostes dies numerandi sunt à primo die profano azymorum: proin, si secundus azymorum incideret in Sabbathum, tunc à tertio numerabatur: Et sic accidit anno Christi passi.

QVÆSTIO LVIII.

An Materia Vini sit miscenda Aquâ ad s. Synaxin agendam?

LUTHERANI & Calvinistæ, ceu Armeni, L. mero meracissimo utuntur in Cœna.

Qq abs-

absque aqua. Lutherus l. contra Regem Angliæ, anno 1512 fatuos vocat aquam vino miscientes: cum sit merum figmentum huiusmodi; & pessimam habeat significationem. Kemnitius part. 2. in Sess. 22. Can. 7. ait esse indifferens; cum incertum sit, an Dominus vinum aqua miscuerit: proinde miscere nil necesse esse; nec præcipi ab Ecclesia posse.

CALVINISTÆ aiunt, ut Richerus, esse hereticos, sacrilegos, falsarios, qui miscent aquam, & sua commenta Evangelicæ puritati.

SVADENTISTIS. 1. Lutherus & Kemnitius. Quia pessima est significatio, Isa. 1. Vinum tuum mistum est aqua, id est, ait Hieron. Verbi sinceritas corrupta est. 2. Quia, quod ex latere Christi fluxit Sanguis & Aqua; e ratio non probat miscendam aquam in calice: quippe significat Baptismum & Eucharistiam, ait S. Aug. tract. 120. in Ioann. Vide Genes. p. 3. q. 14.

AVTOR. Miscere vinum aqua in Sacramento Calicis, probabilius non est de necessitate Sacramenti: etsi improbabiler pauci Esse aiant: Attamen, non miscere, grande peccatum est. 1. Quia Dominus vinum aqua mistum consecrauit: (quod probabile Kemnitio pro more nationis. Malè) Nam secº fert Traditio. Scriptura enim solius Calicis meminit, non vini, non aquæ. &c. Nisi ibi: Non bibam de hoc genimine Vitæ. &c. quod dixit Dominus ad esum agni; non ad Eucharistiam; secundum potiore Patrum sententiam. Traditio autem constat ex Liturgia S. Iacobi in Conc. Trullano: non ex Clementis Const. l. 8 cap. 17. ex Irenæo, Cypr. Basil. &c. qui ex omni natione, misturam non tribuunt mori nationis, ut Kemnitius.

3. Quia, Ioann. 19. Ex latere Christi

exiit sanguis & aqua. Chrysost. hom. 24. in 1. Corinth. Quid est in Calice? Quod ex latere fluxit. August. Ambros. &c. 3. Quia Eucharistia significat Unionem Christi cum Ecclesia, ut vini cum aqua. Sic Cypr. Euseb. Id. &c. 4. Quia Eucharistiæ typus fuit, non solum, Genes. 14. Panis & Vinum Melchisedech: sed etiam aqua Petræ, 1. Corinth. 10. Ita Ambrosius, Euseb. 5. Quia significatur sic duarum in Christo naturarum Unio. Sic Niceph. l. 18. c. 15.

DICO AD I. In S. Scriptura res eadem sæpe contraria significant: ut Gen. 49. Catulus leonis Iuda. Apoc. 5. Vicit leo de tribu Iuda. Contrà. Pla 90. Conculcabis leonem. Ita hîc.

AD II. Ista significant rectè: & etiam Significatur per mixturam calicis eadem profluxio Sanguinis & Aquæ. Quæ obstreperunt alia, liquent ex dictis.

QVÆSTIO LIX.

Qua FORMA conficitur Eucharistia?

LUTHERO-CALVINISTÆ in hoc consentiunt, ut Ecclesiæ Catholicæ sententiam non integrè admittant. Cætera, dissentiant.

LUTHERANVS Martin. Bucerus in Matth. 26. verba Institutionis recitari necessarium negat: Quod Sacra Scriptura non id doceat vel iubeat: Habetque sectatores, teste Kemnitio part. 2. Exam. ad Sess. 15. Can. 1. Kemnitius ib. d. ista: 1. Tota Institutionis descriptio pertinet ad formam: proinde Papistæ eam mutilant. 2. Sola Christi verba sunt recitanda: At Papistæ multa permiscunt. 3. Consecratio fit à Deo per os ministri: At Papistæ volunt eam opus esse hominis consecrati. 4. Verba ea non debent recitari solum historicè, ut Calvinistæ volunt: nec magicè, ut Papistæ: sed quasi quæ, operante Deo, sint efficacia ad faciendum, quod sonant: sic, ut verba ea sint instrumenta Dei, non ministri: Et sic efficacia sint, ut nobis annun-